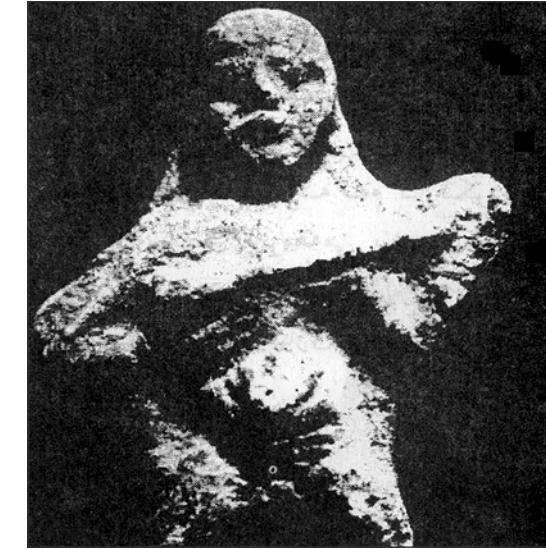

عیراقی تئیستادا» که شوینی کونینه شارستانیتیی ئەمانه سەرەو بۇوه، زانای ئىنگلیزی [سیرلیونارد ولی] ئامیریکی مۆسیقاىی دۆزىوەتەوە، بىتىيە لە «چەنگ» يكى گەورە و بە توپشالىكى زىيون داپوشراوە. سەرومەری چەنگەكەش، لە شىۋىدە جەستە ئەم ئامىرە ئىستا لە مۇزەخانە بەغدايە و نۇونەتى ترى وەك ئەميسىش، كە هەر لەو ناواچانە دۆزراونەتەوە، لە مۆزەخانە زانكۆبى فىلادەليفيا و ئىنگلستاندا هەن. سیرلیوناردولى بە دلىيابىيەوە پېتى وايە ئەم ئامىرە، دەستكەر و پاشماودى سۆمەرىيە (٤٣، ٥٨).

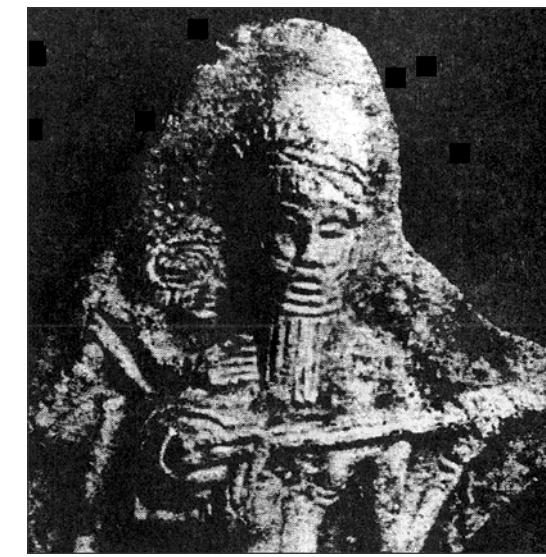
ئەم ئامىرە، ئىستا بە عەربى پېتى دەلىن «القيشار» (*) مىژۇوى دروستكەرنى ئەم ئامىرە ٤٧٠٠ سال بەر لە ئىستايىھ و بە شوينهوارىكى بايەخدارى مىژۇوى مۆسیقا دادەنرىت (٢٢، ٧٦). كە ئەگەر ئەم كارتىكىردىنەش، راستەوخۇ نەبوبى، ئەوا بەلگەتىرەن كە ئەم كارتىكىردىنەيان ھەر دۈورا دۇور نەبوبە، بەلگۇ بە رادىيەك بۇوه، لە سەددە يازىدەھەمى پېش زايىنەوە تا پېش پېتكەونانى مىرىنىشىنەكانى ماد (٦٦٩ پېش زايىن)، ھەموو ناواچەكە، لەزىز زەبرى ھەر دەسەلاتى بابل و ئاشورىدا بۇوه، بە تايىھەتىش لە رۆزگارى ھەلگەوتىنى زەرتۇشت و بانگھېيشتنى پەيامەكەيدا (١١، ٦٠).

كەواتە جوڭرافىيە ماد، لە خۇرھەلاتەوە: شارستانىتى و فەرەنگى بالاى ئارىايىكەنانى ھىند، كە ئەوانىش لەگەل پىادەكەرنى سرۇودەكانى رېڭ ۋىيدادا، مۆسیقايان بەكارھىنداوە، لە خۇرئاواشەوە: شارستانىتى يەكجار پېشىكە و تۈرى بابل و ئاشور و عىبرانى - كە دىسان ئەمانىش لەگەل سۆز و سکالاى ئايىنەكاندا، مۆسیقايان بەكارھىنداوە - كەم و زۆر كاريان لەسەر گۇرئىنەوە فەرەنگ و ئەدەب و ھونەرى شارستانىتى يەكتىر كردووە و لە زۆر ماواھى مىژۇوبى ئە و رۆزگارانەدا، ئاسايش و ئارامىيەكى پېشكۆ، ھەموو ناواچەكە گىرتۇتەوە، كە دىارە دەزانىن ھونەرى بالاش، ھەمېشە لەزىز سىبىھەر پېشىكەوتى كۆمەلائەتى و شارستانىدا گەشە دەكەت و ھەلەچىن، بۆيە زانايەكى وەك توفيق وەبى كاتى باسى ئەوە دەكەت كە وشە ئەنەنەنى، لە

(*) لىرەدا، ئەگەر ھەلۋىستەكى كورت، لەسەر ناوى [قىشارە] بىگىن و بىلەين: دەشىن رى بە خۇمان بىدەين، واژەدى «قىشارە»، بە «گات + تار» دەلەك بىدەينەوە!؟ كە نىازىش لە لىكدانەوەكە، وەك پېشىر بۆ «تار + مۇر» مان كەد، كە بە ماناي «تار» ئى «شىپۇن» بۇوە بە ھەمان پېيدانىش، مەبەست لەو «تار»، نەبن كە بە تايىھەتى بۆ «سروودەكانى گات» بەكار دەبىرى!؟ واتە: دەشىن «قىشارە»، «گات تارە» نەبىن!؟؟!؟ بان جىگە لەم لىكدانەوەدە، ئاخۇ دەشىن «قىشارە»، بە «گات + تار»، يان: «گا + تار» لىك بىدەينەوە، كە لاي دانىشتۇرانى دىرىنى مىسىزپۇتاما «سۆمەرى و بابل و ئاشورى»، «گا» جىتى بېزلىتان و پېرۇز بۇوه!؟؟!

پېكەرى گلىنى تەنبوورۇنىك، كە لە: شووش دۆزراوەتەوە ١٥٠٠ پېش زايىن

پېكەرى گلىنى تەنبوورۇنىك كە لە: شووش - دۆزراوەتەمەوە ١٥٠٠ سال پېش زايىن